

WIE NIET LEEST IS GEK

Bieb pookt leesvuur bij leerkrachten op

Fikse injectie voor leesvaardigheid op basisscholen

Op de dag dat de Tweede Kamer een stoet aan deskundigen langs laat komen om antwoord te vinden op de vraag 'waarom lezen Nederlandse leerlingen tegenwoordig zo slecht?', houdt de Bibliotheek Noord-Veluwe een inspirerende sessie voor leerkrachten uit haar werkgebied onder de titel 'Wie niet leest is gek, de belangrijke rol van de lezende leerkracht'. Toeval? Vast. Maar het maakt erg duidelijk dat er dringend gesleuteld moet worden aan de leesvaardigheid van onze kinderen.

De sessie van de bibliotheek die op woensdag 27 maart wordt gehouden in de Zwikmeule in Oldebroek is eigenlijk een netwerkbijeenkomst voor leescoördinatoren van de scholen die via de Bibliotheek op School (dBos) aangesloten zijn bij de Bibliotheek Noord-Veluwe. Maar omdat er een aansprekende spreker is gevonden en vanwege het belang van het onderwerp worden dit keer alle leerkrachten van alle basisscholen uitgenodigd. En dat hebben ze geweten. Waar bibliotheek-directeur Hetty van de Weg en bibliotheek-onderwijsspecialist Karin Wolf gokten op twintig aanmeldingen, wordt dat met de komst van meer dan zeventig belangstellenden ruimschoots overtroffen. In de Zwikmeule moeten schuifwanden wijken en extra stoelen worden bijgeschoven.

Als spreker heeft de bibliotheek Naomi Smits ingevlogen. Een in het basisonderwijs zeer bekende naam en als moeder en leerkracht van eerst groep drie en nu groep acht een ervaringsdeskundige bij uitstek. In twee uur tijd brengt ze haar gehoor naar het puntje van de stoel met een vlotte en inspirerende sessie vol liefde voor boeken en lezen, gelardeerd met veel vakinhoudelijk kennis en boordevol soms hilarische praktijkvoorbeelden. De zaal omarmt zichtbaar een bevlogen collega, een feest der herkenning.

Rolmodel

Naomi Smits komt met een confronterend verhaal. „Wat doe je voor de klas als je niet van lezen houdt?“, trapt ze af. En ze blijkt een kruistocht te houden tegen het vak begrijpend lezen: „Kinderen krijgen een hekel aan lezen door begrijpend lezen. Het is ook geen vak, het is een vaardigheid. Buiten Nederland en België is er ook geen land waar begrijpend lezen wordt gegeven. Afschaffen die handel!“

„Het leesniveau van Nederlandse kinderen ligt onder het westers gemiddelde. Hoe kan dat? In een land vol voorzieningen en bibliotheken? Mijn oplossing: kinderen hebben rolmodellen nodig. Wees je ervan bewust dat je als leerkracht ook een rolmodel bent. En kinderen willen hun rolmodel nadoen. Als kinderen jou zien lezen, dan willen ze ook lezen. En als ze jou zien lachen om een boek of ervan zien genieten, dan willen ze dat boek ook lezen.“

„Lezen is het belangrijkste vak dat er is“, houdt ze haar gehoor onder wie verschillende schooldirecteuren voor. „Lezen is het hart van ons onderwijs. Omarm lezen als school en maak er in alle groepen tijd voor vrij. Directeuren moeten faciliteren dat lezen niet alleen beperkt blijft tot die ene enthousiaste leerkracht. Iedereen moet meedoen. De lijn doortrekken tot aan de conciërge aan toe.“

Leeshaters

Naomi baseert haar filosofie op vijf pijlers: Lees zelf!; Lees voor!; Lees samen! Praat over boeken! Promoot boeken!. „Het maakt niet uit wat of wie je leest, maar blijf niet hangen bij één schrijver. Wissel ze af om repertoirekennis op te bouwen om je leerlingen te adviseren. En er zijn momenteel

heel veel nieuwe geweldige schrijvers van kinderboeken. En vertel waarom je iets leest. Dat het je raakt of omdat je er om moet lachen. Door veelvuldig promoten gaan kinderen veel lezen.”

„En het werkt echt”, vervolgt ze. „Ik geef nu les aan groep acht. Dat is echt een andere tak van sport. Daar zitten doorgaans de leeshaters, maar ik ben trots te kunnen zeggen dat wij ze op mijn school weten te veranderen in leesliefhebbers.”

Andere tips van Naomi zijn het uitnodigen van schrijvers op school, het bezoeken van sites van collega’s die boeken promoten en samenwerking zoeken met de bibliotheek. „En zorg dat je de ouders meekrijgt. Zeg dat ze elke dag moeten lezen met hun kind. Ik confronteer ouders graag met de volgende cijfers: kinderen die thuis zijn voorgelezen kennen vierduizend woorden als ze naar school gaan. Kinderen die niet zijn voorgelezen kennen er duizend. Die staan dus al achter.”

Pitchen

Aan het einde van de bijeenkomst vraagt Naomi aan de zaal wat mensen meenemen van deze sessie. „Boeken pitchen”, klinkt het direct. Het enthousiasme groot, de boodschap is aangekomen. Bijvoorbeeld bij Dione Boonstra, leerkracht van groep vier van De Uilenhorst in Wezep: „Dit was een hele mooie en nuttige bijeenkomst. Wij zijn hier met in totaal vijf collega’s en op onze school al twee jaar bezig lezen op de kaart te zetten. Wat we hier hebben gehoord sluit mooi aan bij het proces dat we al in gang hebben gezet. Vooral het samen lezen neem ik voor mijzelf mee.”

Even verderop zitten Marjolein Jonker en Betty van Benthem, respectievelijk de leerkrachten van de groepen zeven en zes van obs De Octopus in Zwolle. Eigenlijk twee vreemde eenden in de bijt, want Zwolle ligt niet in het werkgebied van de Bibliotheek Noord-Veluwe. Marjolein Jonker: „We zijn hier via via terechtgekomen en heel blij dat we hier bij konden zijn. Wat een goede presentatie. Naomi zei heel direct waar het op staat.” Betty van Benthem: „Heel waardevol inderdaad, ook met alle boekentips en hoe je kinderen met dyslexie meekrijgt.” Marjolein is trouwens zo’n over boeken bloggende collega, op Instagram heeft ze een eigen pagina: kilometerlezen.

Aan de andere kant van de zaal heeft Corrie van ’t Hul tijdens de middag veelvuldig notities gemaakt. Ze is sinds 1 maart directeur van De Regenboog in Oldebroek. „Hier is weer bevestigd dat lezen de spil van alles is. Ik ga nu nadenken hoe ik met mijn team collectief de neuzen dezelfde richting op krijg wat lezen betreft. Grappig is dat ik de collega’s bij mijn aantreden het boek van Naomi Smits cadeau heb gedaan en nu zitten we hier bij haar lezing.”

Links Naomi Smits, rechts Hetty van de Weg

Naomi Smits

Naomi Smits werkt als leerkracht op een basisschool in De Meern. Haar belevenissen op school tekende ze op in columns voor Trouw en Juf en Meester. Naast haar werkzaamheden als leerkracht en onderwijscolumnist is ze actief op het online boekpromotieplatform de Leesknokploeg, verzorgt ze lezingen en is ze eigenaresse van een tekstbureau. Bij uitgeverij Pica verscheen haar boek *Wie niet leest is gek*, waarin ze vertelt over haar ervaringen en waarin ze haar liefde voor boeken en lezen deelt.